

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการศึกษา ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจน ไว้ในหลายมาตราโดยเฉพาะ มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 24 – 56) จะเห็นได้ว่าการบริหารวิชาการ จึงเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้ฝึกปฏิบัติ ได้รับประสบการณ์และการพัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์มาบริหารงานวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2556, หน้า 35)

นอกจากนี้ การบริหารงานวิชาการยังเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับงานด้านพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านนิเทศการศึกษา ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการของหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญยิ่งในงานวิชาการ เพราะถ้าบุคลากรจัดการเรียนการสอนที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่แล้วย่อมเป็นการง่ายที่จะทำ ให้งานวิชาการนั้นบรรลุผลสำเร็จและนำมาสู่สถานศึกษาที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ

มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี (ปราณี ท้าวกลาง, 2557, หน้า 22) ดังนั้นการพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ดีจำเป็นจะต้องอาศัยสภาพการณ์สนับสนุนหลายอย่าง ในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องหาทางให้นักเรียนได้ผ่านประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด และเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2555, หน้า 96) จะเห็นได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติมีผลการประเมินที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงของการจัดการศึกษา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มณีรัตน์ อภิวัดมนวรรณ, 2559, หน้า 44)

จะเห็นได้ว่า จุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาทุกระบบ คือ การเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เป็นทรัพยากรกำลังคนที่มีความสามารถแข่งขันได้ในอนาคตเพื่อตรวจสอบว่าระบบการศึกษาของชาติได้เตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับอนาคตเพียงใด และมีศักยภาพเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ประเทศไทยจึงได้เข้าร่วมโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment) ที่รู้จักกันในนามของ PISA โดย PISA ตรวจสอบว่านักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับหรือกลุ่มอายุ 15 ปี ได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับการอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพหรือไม่เพียงใด โดยเน้นให้ความสำคัญทางด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยเน้นหาคำตอบว่านักเรียนมีความสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ในชีวิตจริงได้เพียงใด ซึ่งจากผลการทดสอบตามโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) พบว่าประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจากเป้าหมาย ความเข้มแข็งทางการศึกษาและไม่สามารถเตรียมเยาวชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันในอนาคต ซึ่งนักเรียนไทยแสดงออกมาว่ามีผลการประเมินต่ำทุกวิชาในมาตรฐานนานาชาติ นอกจากนั้นในระดับประเทศความแตกต่างในระหว่างโรงเรียนกลุ่มต่างๆ ก็มีให้เห็นชัดเจน เป็นต้นว่า ระหว่างนักเรียนในเมืองใหญ่ เช่น ในกรุงเทพฯ แตกต่างกับนักเรียนในชนบท แสดงถึงการได้รับการศึกษาที่ต่างกัน ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาก็ยังเป็นเป้าหมายที่ห่างไกลมาก นอกจากนี้ก็ยังไม่ข้อมูลหรือมาตรฐานวัดที่ชัดเจนว่ากลุ่มที่อ่อนด้อย

ได้รับการสนับสนุนในปัจจุบันการเรียนรู้อย่างพอเพียง จุดสำคัญที่พบจุดหนึ่ง คือ การลดต่ำลงของนักเรียนกลุ่มที่มีผลการประเมินสูง แม้ว่าเป้าหมายหนึ่งของการจัดการศึกษา คือ ความเท่าเทียมกันทางการศึกษา ซึ่งทุกระบบสามารถทำได้โดยการลดช่องว่างของความแตกต่างระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำให้แคบลง โดยมีเป้าหมายที่ต้องการคือการยกระดับนักเรียนกลุ่มต่ำให้สูงขึ้นมาใกล้เคียงกับกลุ่มสูง ซึ่งระบบการศึกษาไทยยังไม่เป็นเช่นนั้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557, หน้า 228)

สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ที่เริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ซึ่งโครงการมุ่งประเมินสมรรถนะเยาวชนของประเทศสมาชิกที่มีอายุอยู่ในช่วง 15 ปี ซึ่งผลการประเมินของประเทศไทย แนวโน้มจากการประเมิน PISA 2000 จนถึง PISA 2015 พบว่า ผลการประเมินทั้งสามด้านมีแนวโน้มลดลง แม้ว่าช่วง PISA 2009 ถึง PISA 2012 ผลการประเมินด้านวิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์จะมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ใน PISA 2015 ทั้งสามด้านกลับมีคะแนนลดลงจาก PISA 2012 โดยการอ่านเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด (ลดลง 32 คะแนน) รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ (ลดลง 23 คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านคณิตศาสตร์ (ลดลง 11 คะแนน) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559 , หน้า 4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีโรงเรียนทั้งสิ้น 45 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 124 คน มีข้าราชการครู จำนวน 2,085 คน ซึ่งปีการศึกษา 2559 ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ได้มีนโยบายเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ซึ่งจะมีขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ทุกโรงเรียน ดำเนินการวัดและประเมินผลความรู้เรื่องการอ่าน ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โดยใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจัดทำขึ้น รวมถึงให้สถานศึกษารายงานผลการประเมินผ่านระบบการติดตามทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-MIS) ภาคเรียนละ 2 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษา และเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 เล็งเห็น

ถึงความสำคัญของการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) เป็นอย่างมาก เนื่องจากผลการทดสอบตามโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ผลการประเมินมีแนวโน้มลดลง ซึ่งการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีส่วนสำคัญที่จัดการเรียนการสอนดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะครูวิชาการจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพราะงานวิชาการมีความสำคัญและเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่จะส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนำข้อมูลมาพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามในการวิจัยดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับใด
3. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามประเภทการ

ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

6. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

7. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน

4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตาม

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

5. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามระดับการศึกษา

6. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

7. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับปานกลาง

3. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการและครูผู้สอน มีความแตกต่างกัน

4. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามประสบการณ์

ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน

5. สภาพและปัญหาการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน

6. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน
2. ทำให้ทราบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน
3. ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
4. ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ครูผู้สอน และผู้สนใจสามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,229 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 45 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,139 คน แบ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 256 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 405 คน และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 478 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการและครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2559 โดยอาศัยตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 211 คน (ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการจะตอบแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ) และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 453 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 45 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 45 คน และครูผู้สอนจำนวน 363 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สถานภาพการดำรงตำแหน่งระดับโรงเรียน

2.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1.2 หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ

2.1.1.3 ครูผู้สอน

2.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

2.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

2.1.2.2 ระหว่าง 10 – 20 ปี

2.1.2.3 มากกว่า 20 ปี

2.1.3 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

2.1.3.1 ปริญญาตรี

2.1.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

2.1.4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

2.1.4.2 โรงเรียนขนาดกลาง

2.1.4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ตัวแปรตาม คือ สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ดังนี้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559, หน้า 1)

2.2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy)

2.2.1.1 การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องการอ่าน

2.2.1.2 กระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องการอ่าน

2.2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy)

2.2.2.1 การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์

2.2.2.2 กระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์

2.2.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

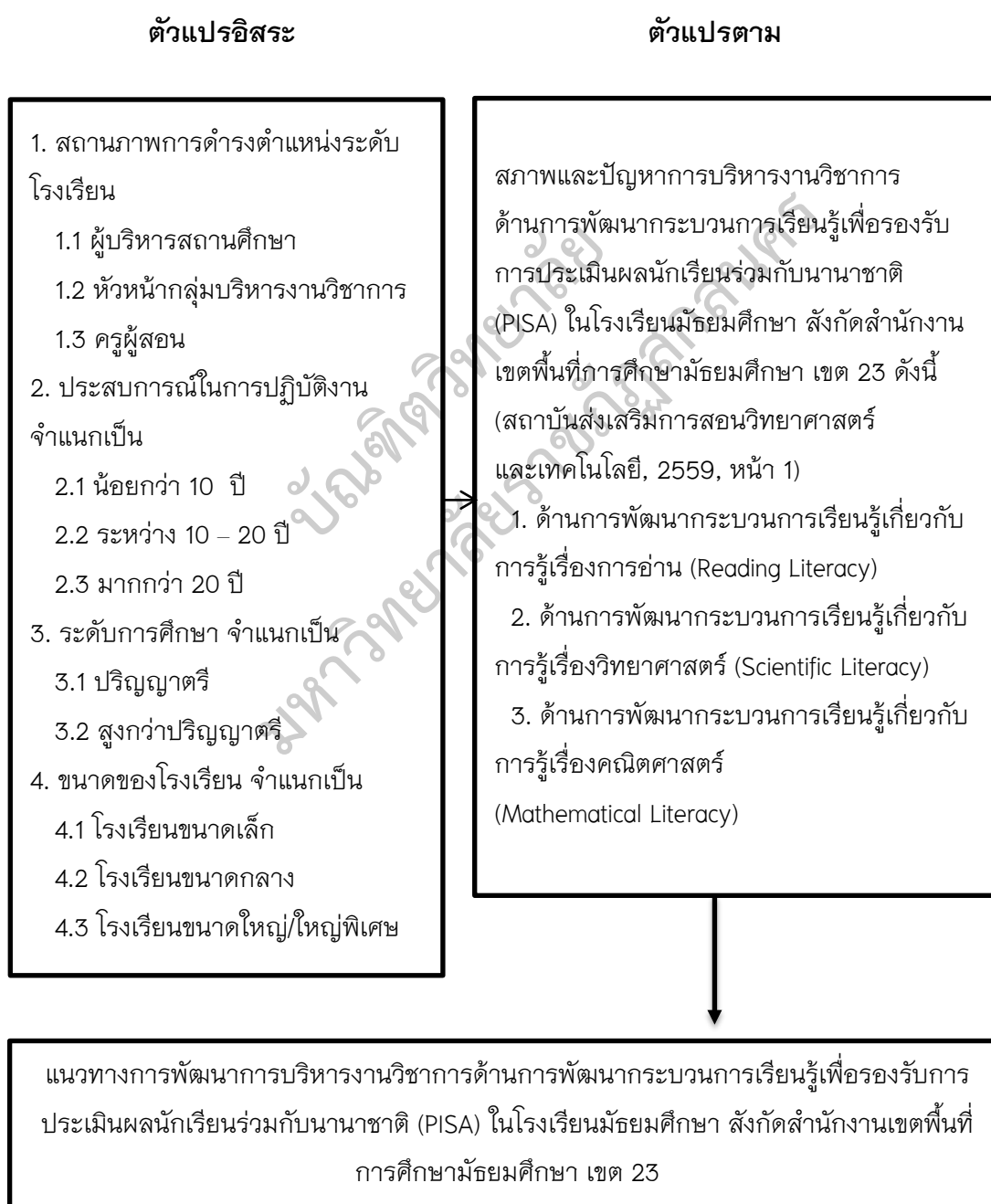
2.2.3.1 การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์

2.2.3.2 กระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ครู อาจารย์ จัดกิจกรรมการเรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความถนัด ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่ได้อ่าน ตีความหรือแปลความหมายของข้อความที่ได้อ่าน และประเมิน คติวิเคราะห์ ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่าต้องการส่งสาร สาระอะไรให้ผู้อ่าน แบ่งเป็น ด้านการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องการอ่าน และด้านกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องการอ่าน

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้เหตุและผลทางคณิตศาสตร์ ใช้แนวคิด วิธีการ ข้อเท็จจริง และเครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เพื่อบอก อธิบายและคาดการณ์หรือพยากรณ์เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เผชิญหน้าได้ แบ่งเป็น ด้านการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ และด้านกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์

2.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนนั้นเกิดความรู้วิทยาศาสตร์ และความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ แบ่งเป็น ด้านการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ และด้านกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์

3. โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) หมายถึง โครงการที่เน้นการประเมินความสามารถของนักเรียนในการใช้ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริงหรือที่เรียกว่า “การรู้เรื่อง” (Literacy) ในสามด้าน ได้แก่ การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

3.1 การรู้เรื่องการอ่าน หมายถึง ความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่ได้อ่าน ตีความหรือแปลความหมายของข้อความที่ได้อ่าน และประเมินคิดวิเคราะห์ ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่าต้องการส่งสารสาระอะไรให้ผู้อ่าน

3.2 การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถใช้เหตุและผลทางคณิตศาสตร์ ใช้แนวคิด วิธีการ ข้อเท็จจริง และเครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เพื่อบอกอธิบายและคาดการณ์หรือพยากรณ์เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เผชิญหน้าได้

3.3 การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความรู้วิทยาศาสตร์ และความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

4. สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

5. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

6. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการและข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23

6.2 หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23

6.3 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียน

การสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการด้านต่างๆ ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งในงานวิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาและทักษะการประเมินของ PISA ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

7. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 นับตั้งแต่บรรจุเข้ารับราชการจนถึงปี พ.ศ. 2561 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ น้อยกว่า 10 ปี ระหว่าง 11 – 20 ปีและมากกว่า 21 ปี

8. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการและครูผู้สอนในการปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

8.1 ปริญญาตรี หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการและข้าราชการครูในการปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

8.2 สูงกว่าปริญญาโท หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการและข้าราชการครูในการปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

9. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการกำหนด

9.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 499 คน

9.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน

9.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 – 2,499 คน

9.4 ขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป

10. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐบาลที่เปิดสอนในระดับ

มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

11. แนวทางการพัฒนา หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการดำเนินงาน ที่สามารถทำให้การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่าน ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ และด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีขั้นตอนการเสนอแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยสภาพที่มีค่าต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยรวมและปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหา แนวทางการพัฒนา แล้วดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับ การประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA)

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี